

Drachtplant

Gemakkelijke planten in mijn omgeving (4)

Tekst en foto's Bert Lemmens

Bij het schrijven van dit artikel is het half april en eindelijk wat beter weer. Iets wat je direct merkt aan de bijen en de planten. De katjes vallen van de wilgen die als eerste bloeien, terwijl er nog wilgen zijn die in bloei moeten komen. De (wilde) kersenboom stond vanmorgen nog met dichte knoppen, terwijl de bijen vanmiddag de boom volop bezoeken omdat de bloemen in één dag open zijn gegaan. Het speenkruid heeft de plaats ingenomen van de winterakoniet die nu vol in het zaad staat, net als de iep, terwijl aan deze boom nog geen blad te bekennen is. De blauwe druifjes worden druk bezocht door allerlei soorten solitaire bijen; daslook en geraniums gaan voorzichtig open. En daar zijn de eerste paardenbloemen, die in onze omgeving alleen mogen groeien en bloeien in de bermen en in een weiland van de biologische geitenboer. De Drentse krent en esdoornsoorten staan op opengaan en de paardenkastanje laat nu zijn knoppen zwellen. Het is lente!

De wegedoorn (*Rhamnus cathartica*, wegedoornfamilie)

Hoewel de namen doen vermoeden dat de wegedoorn en de sleedoorn tot dezelfde familie behoren is dit niet juist. De wegedoorn staat dicht bij het sporkehout dan bij de sleedoorn. Wat ze wel alle drie gemeen hebben, is dat de bloemen zeer goed bevrolog worden door bijen en dat de vruchten zeer geliefd zijn bij vogels. Het is een waardplant voor vlinders, zoals het citroentje en boomblauwtje. Ik ben erg enthousiast over de sleedoorn langs zandpaden en in ruigtes maar door de ongebreidelde groei van worteluitlopers

zie ik hem liever niet in mijn tuin. Heel anders is dit voor de wegedoorn. Deze past zeker in elk vogelbosje van een redelijk grote tuin. De wegedoorn zaait zich gemakkelijk uit op de iets nattere lemige zandgronden. Ze zijn na een jaar gemakkelijk te herkennen en je kunt ze dan elders planten. De wegedoorn kent bloemen met zowel mannelijke als vrouwelijke geslachtsorganen en bloemen met alleen mannelijke of alleen vrouwelijke geslachtsorganen. Het is dan ook de moeite waard hier eens op te letten, want een struik in de buurt van je stand met alleen mannelijke bloemen is dan een extra goede stuifmeelleverancier.

Sporkehout (*Rhamnus frangula*, wegedoornfamilie)

Ik ken weinig struiken die zoveel verschillende namen hebben als het sporkehout. De meeste van die namen verwijzen naar een gebruik van onderdelen van de boom. 'Vuilboom', verwijst naar het gebruik van de bessen als purgeermiddel en 'klompenpinnekeshout' verwijst naar het gebruik om pennen in klompen te slaan, zodat de onderkant minder snel slijt. Het sporkehout is een ondergewaardeerde struik, met zijn onopvallende bloempjes en kleine bessen. Toch is deze struik voor insecten heel belangrijk doordat hij door zijn lange bloeiperiode

Wegedoorn

Sporkehout

Papaver

drachtarme perioden kan overbruggen. Hij zaait zich in mijn omgeving gemakkelijk uit. Ook deze struik zet ik na een jaar apart om elk cursist van de beginners-cursus bij de uitreiking van het diploma cadeau te doen, want in elke tuin groter dan 60 m2 past een vuilboom. Wil je aan drachtverbetering doen, begin dan in je eigen tuin met een vuilboom!

Klaproos en papavers (*Papaver*, klaproosfamilie)

De papaverfamilie geeft veel stuifmeel en is alleen al daarom een reden om in je tuin te planten. Er zijn veel eenjarige soorten binnen de familie, maar ook vaste planten.

Eigenlijk ben ik geen liefhebber van eenjarige planten. Het geeft te veel gedoe: zaad verzamelen in het najaar, netjes droog opbergen, tijdig zaaien in het voorjaar. Niks voor mij, maar er zijn uitzonderingen. Drie van die uitzonderingen zijn de eenjarige ridderspoor, de papaver en de klaproos. Ze komen niet voor in mijn tuin, maar wel in mijn groentetuin. De reden hiervoor is heel eenvoudig. Het verzamelen, bewaren van zaad en tijdig zaaien gebeurt dan vanzelf. Het zijn immers akkeronkruiden die van onrustige grond houden, en mijn groentetuin wordt elk jaar opnieuw gespit. Ideaal voor deze planten! Je moet er wel tegen kunnen dat je je groenten moet zoeken tussen al deze bloeiende planten. Ik heb daar minder moeite mee dan mijn vrouw...

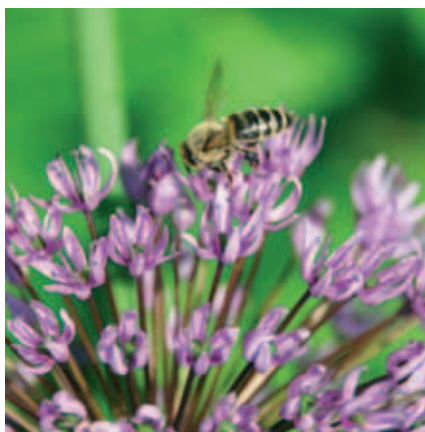
Judaspenning

Judaspenning (*Lunaria annua*, tweejarige judaspenning, *Lunaria rediviva*, vaste plant judaspenning, kruisbloementfamilie)

De judaspenning en ook de damastbloem behoren tot de kruisbloementfamilie en dat zijn over het algemeen goede drachtplanten voor bijen. De charme van de judaspenning en de damastbloem is dat ze kort leven, maar heel goed voor zichzelf kunnen zorgen door zich overal uit te zaaien. Het is dan ook verassend om ze steeds weer op een andere plaats te zien opduiken. En wens je ze op een bepaalde plaats niet, dan haal je ze er uit en zet je ze in een hoekje van het gemeentelantsoen. Mensen die niet van dit soort verrassingen houden, kunnen zich beter beperken tot de vaste plant, de judaspenning. Deze gaat jaren mee en zaait zich minder snel uit.

Sieruien (*Allium*, lookfamilie)

Er zijn wel meer dan 800 sieruisoorten. Een die in ons land als stinsenplant voorkomt is het eerder beschreven daslook. Het voordeel van veel bolplanten is dat ze over het algemeen vroeg bloeien en zich goed staande kunnen houden tussen andere vaste planten. De sierui bloeit niet zo vroeg en is een goede bijenplant. Voor veel sieruien geldt bovendien dat ze na een paar jaar overal tevoorschijn komen, als je de tuin met rust laat. Ook hier weer hetzelfde advies als voor andere bolplanten: koop de goedkoopste, dat zijn de sterkste en die zaaien zich het gemakkelijkst uit.

Allium

Paardenkastanje

De paardenkastanje (*Aesculus hippocastanum* witte paardenkastanje en *Aesculus xcarnea* rode paardenkastanje, zeepboomfamilie)

De paardenkastanje is nu niet bepaald een boom die je in een kleine tuin moet zetten: daarvoor wordt hij te groot. Het is wel een boom voor lanen en parken en in het verleden best veel aangeplant. Er zijn in ons dorp voldoende paardenkastanjes waar de bijen zeer goed op vliegen, zelfs beter dan op de linde die in dezelfde straat staat, maar door de dichte bestrating amper in leven kan blijven, laat staan veel nectar geven. De laatste jaren heeft de paardenkastanje veel te lijden van een mineermot die vanuit Zuid-Europa optrekt naar het noorden, en van een bloedingsziekte. Mijn ervaring met deze ziekte is dat sommige bomen er snel aan dood gaan, terwijl andere zich na enkele jaren herstellen. De paardenkastanje is, net als de tamme kastanje, gemakkelijk te zaaien, wat ik dan ook regelmatig doe. Zo zie ik in mijn directe omgeving enkele paardenkastanjes bloeien die ik dertig jaar geleden als boompje ergens op gemeentegrond geplant heb. Nog eens dertig jaar erbij en ze komen op de waardevolle bomenlijst en mogen dan niet meer verwijderd worden zonder herplantplicht. Zo zie je maar, van illegaal naar legaal is enkel een kwestie van tijd. ●